

وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ
 خَيْرٌ اطمأنَّ بِهِ وَ إِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انقلبَ عَلَى
 وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ
 الْمُبِينُ (11) يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُ وَ مَا لَا
 يَنْفَعُهُ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ (12) يَدْعُو لَمَنْ
 ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ لِبَنَسِ الْمَوْلَى وَ لِبَنَسِ الْعَشِيرِ
 (13) إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ
 يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ (14) مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنْ لَنْ يَنْصُرَهُ
 اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ
 ثُمَّ لْيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدُهُ مَا يَغِيظُ (15) وَ
 كَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَ أَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ

يُرِيدُ (16) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئِينَ وَالنَّصَارَى وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ (17) أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ (18) هَذَانِ خَصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَارٍ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ (19) يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ (20) وَ لَهُمْ مَقَامِعٌ مِنْ حَدِيدٍ (21) كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا

مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا فِيهَا وَ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ

(22)

There are among men some who serve Allah, as it were, on the verge: if good befalls them, they are, therewith, well content; but if a trial comes to them, they turn on their faces: they lose both this world and the hereafter: that is loss for all to see! They call on such deities, besides Allah, as can neither hurt nor profit them: that is straying far indeed (from the way)! (Perhaps) they call on one whose hurt is nearer than his profit: evil, indeed, is the patron, and evil the companion (or help)! Verily Allah will admit those who believe and work righteous deeds, to gardens, beneath which rivers flow: for Allah carries out all that He plans. If any think that Allah will not help him (His messenger) in this world and the hereafter, let him stretch out a rope to the ceiling and cut (himself) off: then let him see whether his plan will remove that which enrages (him)! Thus have We sent down clear signs; and verily Allah doth guide whom He will! Those who believe (in the Quran), those who follow the Jewish (scriptures), and the Sabians, Christians, Magians, and Polytheists, - Allah will judge between them on the day of judgment: for Allah is witness of all things. Seest thou not that to Allah bow down in worship all things that are in the heavens and on earth,- the sun, the moon, the stars; the hills, the trees, the animals; and a great number among mankind? But a great number are (also) such as are fit for punishment: and such as Allah shall disgrace,- none can raise to honour: for Allah carries out all that He wills. These two antagonists dispute with each other about their Lord: but those

who deny (their Lord),- for them will be cut out a garment of fire: over their heads will be poured out boiling water. With it will be scalded what is within their bodies, as well as (their) skins. In addition there will be maces of iron (to punish) them. Every time they wish to get away therefrom, from anguish, they will be forced back therein, and (it will be said), "Taste ye the chastisement of burning!"

اور لوگوں میں کوئی ایسا ہے جو کنارے پر رہ کر اللہ کی بندگی کرتا ہے، اگر فائدہ ہوا تو مطمئن ہو گیا اور جو کوئی مصیبت آگئی تو الٹا پھر گیا۔ اُس کی دنیا بھی گئی اور آخرت بھی۔ یہ ہے صریح خسارہ۔ پھر وہ اللہ کو چھوڑ کر اُن کو پکارتا ہے جو نہ اُس کو نقصان پہنچا سکتے ہیں نہ فائدہ، یہ ہے گمراہی کی انتہا وہ اُن کو پکارتا ہے جن کا نقصان اُن کے نفع سے قریب تر ہے، بدترین ہے اُس کا مولیٰ اور بدترین ہے اُس کا رفیق۔ (اس کے برعکس) اللہ اُن لوگوں کو جو ایمان لائے اور جنہوں نے نیک عمل کیے، یقیناً ایسی جنتوں میں داخل کرے گا جن کے نیچے نہریں بہہ رہی ہوں گی۔ اللہ کرتا ہے جو کچھ چاہتا ہے۔ جو شخص یہ گمان رکھتا ہو کہ اللہ دُنیا اور آخرت میں اُس کی کوئی مدد نہ کرے گا، اُسے چاہیے کہ ایک رسی کے ذریعے آسمان تک پہنچ کر شگاف لگائے، پھر دیکھ لے کہ آیا اُس کی تدبیر کسی ایسی چیز کو رد کر سکتی ہے جو اس کو ناگوار ہے۔ ایسی ہی کھلی کھلی باتوں کے ساتھ ہم نے اس قرآن کو نازل کیا ہے،

اور ہدایت اللہ جسے چاہتا ہے دیتا ہے۔ جو لوگ ایمان لائے، اور جو یہودی ہوئے اور صابئی، اور نصاریٰ اور مجوس، اور جن لوگوں نے شرک کیا، ان سب کے درمیان اللہ قیامت کے روز فیصلہ کر دے گا، ہر چیز اللہ کی نظر میں ہے۔ کیا تم دیکھتے نہیں ہو کہ اللہ کے آگے سر بسجود ہیں وہ سب جو آسمانوں میں ہیں اور جو زمین میں ہیں، سورج اور چاند اور تارے اور پہاڑ اور درخت اور جانور اور بہت سے انسان اور بہت سے وہ لوگ بھی جو عذاب کے مستحق ہو چکے ہیں؟ اور جسے اللہ ذلیل و خوار کر دے اُسے پھر کوئی عزت دینے والا نہیں ہے، اللہ کرتا ہے جو کچھ چاہتا ہے۔ یہ دو فریق ہیں جن کے درمیان اپنے رب کے معاملے میں جھگڑا ہے۔ ان میں سے وہ لوگ جنہوں نے کفر کیا ہے اُن کے لیے آگ کے لباس کاٹے جا چکے ہیں، اُن کے سروں پر کھولتا ہوا پانی ڈالا جائے گا، جس سے اُن کی کھالیں ہی نہیں پیٹ کے اندر کے حصے تک گل جائیں گے، اور اُن کی خبر لینے کے لیے لوہے کے گمڑ ہوں گے۔ جب کبھی وہ گھبرا کر جہنم سے نکلنے کی کوشش کریں گے پھر اُسی میں دھکیل دیے جائیں گے کہ چکھواب جلنے کی سزا کا مزا۔

और लोगों में कोई ऐसा है जो किनारे पर रहकर अल्लाह की बन्दगी करता है | अगर फ़ायदा हो तो मुल्मइन हो गया और जो कोई मुसीबत आ गई तो उलटा फिर गया | उसकी दुनिया भी गई और आखिरत भी | यह है सरीह ख़सारा | फिर वह अल्लाह को छोड़कर उनको पुकारता है जो न उसको नुक़सान पहुँचा सकते हैं, न फ़ायदा | यह है गुमराही की इन्तिहा | वह उनको पुकारता है जिनका नुक़सान उनके नफ़े से क़रीबतर है, बदतरीन है उसका मौला और बदतरीन है उसका रफ़ीक़ | (इसके बरअक्स) अल्लाह उन लोगों को, जो ईमान लाए और जिन्होंने नेक अमल किए, यक़ीनन ऐसी जन्नतों में दाख़िल करेगा जिनके नीचे नहरें बह रही होंगी, अल्लाह करता है जो कुछ चाहता है | जो शख्स यह गुमान रखता हो कि अल्लाह दुनिया और आखिरत में उसकी कोई मदद न करेगा, उसे चाहिए कि एक रस्सी के ज़रीए आसमान तक पहुँचकर शिगाफ़ लगाए, फिर देख ले कि आया उसकी तदबीर किसी ऐसी चीज़ को रद्द कर सकती है जो उसको नागवार है | ऐसी ही खुली-खुली बातों के साथ हमने इस कुरआन को नाज़िल किया है, और हिदायत अल्लाह जिसे चाहता है देता है | जो लोग ईमान लाए, और जो यहूदी हुए, और साबिई और नसारा और मजूस और जिन लोगों ने शिर्क किया, उन सबके दरमियान अल्लाह क़ियामत के रोज़ फैसला कर देगा, हर चीज़ अल्लाह की नज़र में है | क्या तुम देखते नहीं हो कि अल्लाह के आगे सर-ब-सुजूद हैं वे सब जो आसमानों में हैं और जो ज़मीन में हैं, सूरज और चाँद और तारे और पहाड़ और दरख़्त और जानवर और बहुत-से इन्सान और बहुत-से वे लोग भी जो अज़ाब के मुस्तहक़ हो चुके हैं? और जिसे अल्लाह ज़लील व ख़ार कर दे उसे

~~~~~

फिर कोई इज़्ज़त देनेवाला नहीं है, अल्लाह करता है जो कुछ चाहता है
| ये दो फ़रीक़ हैं जिनके दरमियान अपने रब के मामले में झगड़ा है |
इनमें से वे लोग जिन्होंने कुफ़्र किया उनके लिए आग के लिबास काटे
जा चुके हैं, उनके सरों पर खौलता हुआ पानी डाला जाएगा जिससे
उनकी खालें ही नहीं, पेट के अन्दर के हिस्से तक गल जाएँगे, और
उनकी ख़बर लेने के लिए लोहे के गुर्ज़ होंगे | जब कभी वे घबराकर
जहन्नम से निकलने की कोशिश करेंगे फिर उसी में धकेल दिए
जाएँगे कि चखो अब जलने की सज़ा का मज़ा |